4/2021

Němčičské čtení

zpravodaj obce Němčičky

OBSAH

3 Slovo starosty

4 Novinky z obce

7 Vinaři mají za sebou dvě velké akce. Ty hlavní letos ještě přijdou

8 Jak nakupovali naši předkové (2. část)

10 Čím se baví malí školáci

12 I přes nepříznivé hygienické podmínky je lyžařská sezóna v plném proudu

13 Čertovské arboretum přilákalo děti a dospělé

14 Ohlédnutí za dušičkami

17 O vinařské besídce v Němčičkách

18 Pandemie předků

19 Štěpánské koledování po roční odmlce slavilo úspěch. Koledy naživo všem chyběly

Vážení čtenáři,

berete do rukou nové vydání obecního zpravodaje a mě velmi mrzí, že první slova tohoto vydání musí být právě slova omluvy. Je to ale nezbytné, jelikož jste byli nuceni na toto číslo čekat mnohem déle, než je obvyklé. Když jsme v listopadu začali pracovat na zimním výtisku Němčičského čtení, ani by mě nenapadlo, že se jeho příprava protáhne až do nového roku. Bohužel ale některé plány zkrátka nevychází a Vám se tak dostává nové číslo k dispozici až počátkem února. Proto prosím přijměte moji upřímnou omluvu za toto zdržení a zároveň mi dovolte vyjádřit dík za Vaši trpělivost a pochopení. Věřte, že z nastalé situace si beru velké ponaučení a Vám i sama sobě se zavazuji k větší zodpovědnosti.

Doufám, že i přes toto moje selhání si užijete obsah, který pro Vás připravila nejen naše redakce, ale i místní činorodí přispěvatelé.

Přeji příjemné počtení,
Kateřina Poláčková

Foto na obálce: Jan Křečan

Slovo starosty

Vážení občané,

jsou to již 3 roky, co jsem nastoupil do funkce starosty naší obce. Nebylo to lehké období, ale museli jsme se poprat. Máme za sebou další covidový rok, během kterého se téměř žádná akce nevyhla různým omezením a úpravám. COVID 19 je virus, se kterým se musíme naučit žít. Bohužel, podle mého názoru se tohoto svinstva nezbavíme. Nezbývá nic jiného, než si přát, aby nás co nejméně postihl a ovlivnil.

Nejprve chci poděkovat všem občanům za jejich trpělivost při všech pracích v naší obci, které jim ztěžovaly klidné žití. Dovolte mi v tomto novém roce alespoň malou rekapitulaci uplynulého roku. Vezmu to od horního konce dolů:

- Proběhly lokální opravy chodníků – zde nám nějaký podzemní šotek podhrabává dlažbu a ta se propadá. Snad jsme šotka zaplašili a chodníky budou v pořádku.
- Udělali jsme úpravu prostoru na hřbitově před kolumbáriem a tím se na výšil prostor pro uložení urny do zemi.
- Byla provedena rekonstrukce komunikace a kanalizace na Haltýři. Zde pokud to počasí dovolí chceme uklízet sníh jen z poloviny komunikace a druhou využít pro děti jako sáňkařskou a bobovou dráhu.
- Dále ve spolupráci s firmou E.ON došlo k zakopání části venkovního vedení na hlavní ulici a vybudování nového venkovního osvětlení.
- Jako další proběhla rekonstrukce komunikace a kanalizace části ulice Za Humny. Na jaře budou ještě upraveny přilehlé pozemky pro stání.
- Vybudovali jsme ve spodní části obce autobusovou čekárnu pro větší pohodlí cestovatelů.
- Na sběrném dvoře jsme vybudovali přístřešek na papír a zažádali o kolaudaci. Zde již budou probíhat jen malé udržovací a modernizační práce.
- Vyměnili jsme vysokozdvižný vozík za lepší, aby bylo možné ho využít i při pracích v obci a pro občany.
- Proběhla částečná oprava ČOV. Zde se vyměnila již nevyhovující čerpadla a opravil se automatický provoz.

Dovolte mi dále, abych se ještě rozepsal o jednom praktickém tématu, a to o odpadech a stočném. Začnu komunálním odpadem. Tady je třeba uvést nařízení vlády ve spolupráci s Evropskou unií, které nařizuje postupné navýšení ceny za ukládání odpadu na skládku, a naopak snižování množství v kilogramech na osobu a rok, které se mohou vyvážet na skládku nebo do spalovny.

V tabulce níže je popsáno:

- jak se bude pohybovat povolené množství odpadu na osobu a rok,
- za jakou cenu bude toto množství do budoucna,
- kolik odpadu v průměru na osobu jsme vyprodukovali v minulosti,
- kolik nás stál poplatek za svoz a likvidaci komunálního odpadu.

Odpady	2020	2021	2022	2023	2024
množství ukládání odpadu za rok / obyvatele	210 kg	200 kg	190 kg	180 kg	170 kg
cena za 1 t při uložní na skládku*	750 Kč	800 Kč	900 Kč	1 000 Kč	1 250 Kč
produkce odpadu na 1 obyvatele	299	230**			
svoz odpadu za rok	105 653 Kč	215 864 Kč	226 774 Kč		

Odpady	2025	2026	2027	2028	2029
množství ukládání odpadu za rok / obyvatele	160 kg	150 kg	140 kg	130 kg	120 kg
cena za 1 t při uložní na skládku*	1 500 Kč	1 600 Kč	1 700 Kč	1 800 Kč	1 850 Kč

** pouze uložení, nikoliv doprava a další poplatky*
*** předběžný odhad z prosince 2021*
Částky k rokům 2024 až 2029 jsou pouze prognóza do budoucna

Do nákladů za odpad se započítává:

- náklady na svoz odpadu svozovou firmou,
- likvidace odpadu na skládce nebo ve spalovně,
- provoz sběrného dvora,
- svoz odpadu, který provádí obecní zaměstnanci.

Náklady na provoz za takzvanou „nulu“ (částka za poplatky, která pokryje všechny náklady) je 1 000 Kč za osobu a rok. Tuto částku zatím od Vás vybírat nechceme a hledáme cesty, jak snížit náklady na odpadové hospodářství.

Jako další je tabulka o stavu ČOV Němčičky.
Zde je vidět:

- jak se pohybuje množství pevných kalů za rok,
- cena za odstředění těchto kalů za rok,
- cena za likvidaci těchto kalů za rok,
- náklady na provoz ČOV (energie, pracovník a údržba).

Náklady ČOV	2018	2019	2020	2021
kaly v tunách za rok	54	75	116	52
cena za odstředění kalů za rok	52 332	88 200	146 228	65 758
náklady provozování ČOV*	1 724 842	1 523 240	1 411 869	1 349 844
cena za uložení kalů na skládku	54 468	91 800	152 198	68 444
celkové náklady za daný rok	1 831 695	1 703 315	1 710 412	1 484 098

** náklady celkem (skládá se z oprav, nákupu služeb a materiálu, platu pracovníka, el. energie aj.)*
Údaje platné k 13. 12. 2021

Do nákladů na čištění odpadních vod patří:

- náklady na svoz ČOV
- údržba zařízení ČOV
- likvidace pevných kalů na skládce
- odstředění pevných kalů
- tvoření rezervy na opravu obecní kanalizace

Zde platí to stejné jako u odpadů. Náklady na provoz za takzvanou „nulu" jsou 2 000 Kč za osobu a rok. Tuto částku také po Vás vybírat nechceme a vzhledem k tomu, že zde máme možnost si cenu více kontrolovat, budeme se snažit – a to, doufám, ve spolupráci s Vámi – o snížení nákladů. Je také nutné u ČOV začít do budoucna plánovat rekonstrukci, což nebude jednoduché. Bohužel u obou těchto problematik se budeme muset zamyslet a důkladně spočítat další vývoj cen.

Ale to už by pro tento okamžik po té praktické stránce stačilo. Především Vám totiž všem chci popřát krásný a pohodový průběh roku 2022. Doufám, že rok 2022 bude ve stavu COVID-19 zlomový a situace se bude stabilizovat.

Zbyněk Slezák
starosta

Novinky z obce

S příchodem nového roku přišla i na obecním úřadě řada na bilancování uplynulého období a spřádání plánů na následující rok. Kromě toho, co se vyvedlo a nevyvedlo, a co nás čeká do budoucna, je třeba osvětlit i několik aktuálních témat. O tom všem Vás v následujícím článku informuje starosta obce Zbyněk Slezák.

ULOŽENÍ OPTICKÉHO VLÁKNA

Jak už někteří mohli zaznamenat, od konce listopadu probíhaly přípravy pro připojení domácností k optické síti. Ta měla podle původních plánů do konce roku fungovat, starosta ale vysvětluje, kde došlo ke zpoždění: „Omlouváme se občanům za to, že optický internet ještě není v provozu. Optické vlákno k nám putuje z Vrbice přes Bořetice, které jsou v této síti stěžejním bodem. Bohužel vzhledem k tomu, že tam dlouhodobě probíhají opravy kanalizace, má dodavatelská firma trošku problém. Dovoluji si ale říct, že do konce června 2022 už bude vše zprovozněno."

Pracovníci dodavatelské firmy postupně ve všech domácnostech navrtávají díru, kde bude uložena chránička a potom optické vlákno. Tyto práce probíhají postupně z horního konce směrem dolů. Dohoda s dodavatelskou firmou zní, že optické vlákno bude zakončeno u všech stavebních míst v obci, ať zastavěných nebo ne. Kdo nechce mít vlákno připojeno přímo do domu, nemusí, ale v tomto případě se chránička uloží v předzahrádce v zemi, aby byla možnost připojení pro stavební místo připravena do budoucna.

Druhá – kopací – etapa zavedení optické sítě připadá na první čtvrtletí tohoto roku a bude zahájena dle počasí. Starosta vysvětluje, jak budou práce probíhat: „Teoreticky bylo přislíbeno, že vykopání, uložení a zahrnutí optického vlákna by se mělo stihnout za měsíc až dva. Kde to půjde, bude kabel vedený v zahrádkách a přidružených travních plochách, do chodníků se zasahovat pokud to nebude nezbytně nutné nebude. Pod vjezdy, které jsou podbetonovaný, se bude protláčet díra a vlákno se bude nastřelovat. Kdo má vjezd rozebíratelný, tam ho pracovníci rozeberou a pak také vrátí do původního stavu." Množí se také dotazy, jak je to se službami různých poskytovatelů. V tomto případě naštěstí není čeho se bát, protože na optickém vláknu budou přenášet všichni dostupní poskytovatelé internetu a ostatních služeb. Do budoucna by se síť dala využít i pro obecní televizi či kamerové hlídání.

Narození dítěte je velká událost pro celou rodinu.

ZIMNÍ ÚDRŽBA POVRCHŮ

Zaměstnanci obce mají od začátku prosince plné ruce práce se zimní údržbou silnic a chodníků. Starosta komentuje: „První sněhové vločky byly uklizeny, jak měly být, i přes některé porodní bolesti. Na obecní multikáře praskla hadice a vyteklo asi sedm litrů oleje, nicméně po obci to udělalo skvrnu, jako by litrů vyteklo sto. Toto už je samozřejmě vyřešeno, stroje jsou momentálně na zimu nachystané, takže se nemusíme bát ani velkých přívalů sněhu."

Dne 28. září 2021 jsme do naší obce přivítali 5 nejmladších občánků.

Záměrně se letos při sněhových přeháňkách neudržují povrchy na dvou místech. Prvním je prudký úsek silnice ze Suchého řádku, který je při náledí nebezpečný a v zimě by se pro dopravu neměl vůbec užívat. Druhý částečně uzavřený úsek je Haltýř: „Na novém povrchu bývá prohrnutý pouze chodníček pro pěší a když je sníh, je tam umožněno mládeži, aby sem mohli chodit bobovat a sáňkovat. Povrch je pro to ideálně rovný, provoz v této části obce je minimální, takže tam děti nikomu nevadí, jsou v bezpečí a můžou tam řádit, když sněhové podmínky dovolí.“

Bohužel i další z podzimních plánů se své realizace nedočkal. Rekonstrukce smuteční síně byla posunuta a přednost dostaly stavby poničené tornádem na Břeclavsku a Hodonínsku. Řemeslníci se ale do opravy střechy smuteční síně pustí hned z jara a pokračovat se bude i dál, opravou vnitřních prostor a vstupních dveří. Lhůtu realizace této rekonstrukce totiž tlačí podmínky jejího financování a dotace by při větším zpoždění propadla.

Obecní úřad žádá občany, aby neparkovali svá auta na chodnících. Jelikož zimní údržba potřebuje na projetí chodníku minimálně 130 cm prostoru, pokud na chodníku stojí auto, stroj tudy neprojede a chodník se nedá udržovat. Kvůli průjezdu techniky na úklid sněhu je dále nutné ořezat všechny stromy zasahující do tělesa chodníků, které jsou nižší než 225 cm.

S novým rokem už jsou na obecním úřadě jasně vytyčené plány na velké projekty v roce příštím. Tím největším je jednoznačně zahájení první etapy budování cyklostezky na Bořetice. Hned zkraje tohoto roku proběhne výběrové řízení na zhotovitele a jakmile počasí dovolí bude zahájena výstavba prvního cca půl kilometru cyklostezky. „Podél tohoto úseku vyrostou čtyři stanoviště s fitness prvky. Stezka bude začínat u parkoviště a celkem narazíte na 8 fitness zařízení. Realizace musí proběhnout do října příštího roku,“ shrnuje plány starosta. V této části obce dojde také ve spolupráci s TJ Sport Němčičky k rekonstrukci lávky přes potok pro vstup do areálu sjezdovky. Časový horizont pro tuto rekonstrukci bude dále blíž upřesněn.

Pohyb obyvatel za rok 2021
Přistěhovaní 20, odstěhovaní 9, narození 9, zemřelí 11, celkem je to +9 na současných 717 obyvatel

Nájemníci obecních bytů na škole se letos dočkají zprovoznění parkoviště v prostoru mezi kostelem a školou. Stání vozidel pro tyto byty mělo být hotové už při kolaudaci a obec v novém roce čeká dotažení tohoto restu. Prostor, který zde vznikne, pojme 4 až 5 aut a jejich majitelé už nebudou nuceni parkovat na silnici a bránit farníkům při návštěvě kostela. Základem bude srovnání terénu ze strany od školy. Prostor bude protažený až ke školnímu hřišti za kostelem, bude zde vysypána drť a na ní usazená velkoformátová betonová dlažba, která původně pokrývala příkop pod Suchým řádkem.

Obci se také naskytla možnost během roku 2022 nechat zřídit veřejný internet v budovách obecního úřadu, školy a kulturního domu, dále pak v prostoru Oranžového hřiště pravděpodobně i u sběrného dvora, kde by měl vzniknout oddechový parčík. Veřejná síť by mohla být dostupná do konce července jako součást dotačního programu Evropské unie, o který obec žádala před třemi lety. V rámci tohoto programu se nabízí i zprovoznění kamer v prostorách sběrného dvora či sběrných míst pro tříděný odpad, aby se zamezilo dlouhodobému nešvaru „odpadového turismu“ v obci.

Poslední velká akce, která by se měla rozběhnout v květnu nebo červnu, je vytvoření zadního přivaděče pro Novou horu. Celý projekt včetně financování je v gesci Státního pozemkového úřadu Břeclav. „Do konce roku buly sestavené všechny podklady pro tento projekt a do března proběhne výběrové řízení na zhotovitele. Původní rozpočet bylo cca 12 milionů korun pro tento projekt, při současném zdražování to ale odhaduju na necelých 15 milionů. Obec bude mít za úkol jednání s majiteli sousedních pozemků, kterých se projekt bude týkat. Práce pravděpodobně zasáhnou i do vinobraní, takže budeme zajišťovat, aby byl každému umožněn přístup na jeho pozemek,“ podává doplňující informace k projektu starosta.

Vinaři mají za sebou dvě velké akce.

Ty hlavní letos ještě přijdou

O tom, že loňská úroda hroznů byla obzvláště bohatá, se mohli 20. listopadu v kulturním domě přesvědčit všichni milovníci vína. I tentokrát místní vinaři uspořádali tolik oblíbenou akci – Košt mladých vín a svatomartinských hus, kde si na své přišli i vyznavači dobrého jídla.

Foto: Natálie Stávková

Tato již tradiční vinařská akce vznikla přibližně před deseti lety, a to téměř náhodou. „Vinaři se na podzim vždycky potkávali v kulturním domě, aby si navzájem okoštovali a zhodnotili svá vína v raném stádiu. A když šel někdo kolem, tak se přidal, a na popud toho vznikla iniciativa vytvořit tuto akci a zahrnout do ochutnávky i běžnou veřejnost,“ vzpomíná na začátky předseda vinařského spolku David Ludín. To vinařům umožnilo svá vína zkonzultovat s větším množstvím „degustátorů“.

Tentokrát se v chladících boxech, ze kterých si mohli návštěvníci vzorky nalévat dle libosti, sešlo téměř sto padesát vzorků vín. Nechyběly ani pečené husy s knedlíky a zelím, které tradiční akci dodávají ještě větší atraktivitu v podobě gastronomického zážitku. Kulturní doprovod je další částí, na které si vinaři zakládají. Letos se o něj postarala cimbálová muzika Mládí z Čejča.

„Konstrukce akce byla stejná tak jako vždy, organizaci nám však, stejně jako teď všem akcím, znepříjemnila některá koronavirová opatření, kvůli čemuž byla také nižší návštěvnost,“ hodnotí počet příchozích David Ludín. Oproti loňskému ročníku však akci navštívilo více místních, z čeho mají vinaři radost a doufají, že se jim podaří je nalákat i na nově plánované akce, které budou sezónní.

„Jedná se o novinku, lednová akce lehce kopíruje tu letní. Usoudili jsme, že zima je takovou hluchou sezónou, kdy se toho moc neděje a chtěli jsme lidem nabídnout nějaké rozveselení v této době,“ vysvětluje vznik nápadu předseda spolku.

Už 28. ledna vyletěla první vlaštovka v podobě Zimního festivalu vína, kdy místní vinaři své sklepy otevřeli poprvé v tomto období. Nechyběly ani kulinářské pokrmy a vinaři si mezi sebou také zasoutěžili o to, který z nich bude mít nejlepší svařák. Poté, co se sklepy uzavřely, se otevřely dveře do kulturního domu, kde byla připravena afterparty.

Pokud jste lednovou akci nestihli, nezoufejte a zapište si do kalendáře datum 16. dubna 2022, kdy vinaři plánují jarní festival vína spojený s pletením velikonočních žil.

-slam-

Jak nakupovali naši předkové (2. část)

V minulém čísle zpravodaje jsme se dozvěděli, jaký je rozdíl mezi dřívějším a dnešním vesnickým obchodem. Mladý průzkumník mě upozornil, že si na takové věci nepamatuje ani jeho babička. Holt jsou ty dnešní babičky hodně mladé. Takže se dnes vydáme sami bez průzkumníka po stopách někdejšího nakupování.

Slíbil jsem, že se nejprve zastavíme u pana mistra Rapoucha, který měl v Němčičkách pekařství. Když se podíváme na dům č. 41, tak si představme místo prostředního okna dveře a za nimi chodbu, říkalo se síň. Takovou síň mívaly téměř všechny domy. Síní se vcházelo do obytných prostor, zatímco vrata byla určena pro selský vůz tažený koněm nebo krávou.

To jsme ale trochu odbočili, abychom měli představu, kudy se vcházelo do domů, tedy i k panu mistrovi Rapouchovi. Tady uděláme druhé odbočení, které se týká němčičských řemeslníků. V letech 1850 až 1900 byli v Němčičkách mnozí řemeslníci, bez kterých by život vesnice nefungoval. Našli bychom 2 hostinské, 4 mlynáře, 8 obuvníků, 1 tesaře, 2 stolaře, 1 bednáře, 4 kováře, 1 zedníka (těch bylo jistě víc, ale bez živnosti), 1 malíře (tehdy se moc nemalovalo, většinou se jen líčilo vápnem), 1 zámečníka a 2 obchodníky. Kolik byste hádali pekařů? V záznamech není žádný. Každý dům měl kamna na dřevo s troubou, případně ve velkých domech větší samostatnou pec. Každá hospodyně uměla chleba upéct.

Prvním doloženým pekařem v Němčičkách byl pan mistr František Rapouch. Do Němčiček přišel s manželkou v roce 1922 z Trboušan u Dolních Kounic. Koupili zde domek s malým pekařstvím od nějaké paní z Bořetic. Kdo pekl v pekařství před tím, není známo.

Pan Rapouch pekl nějaký čas v původní peci vytápěné dřevem, jejíž kapacita byla cca 8 chlebů. Dřevo si nechával posílat dráhou do Bořetic a od vlaku přivážet místními povozníky. Později si nechal postavit pec novou, vytápěnou uhlím. Ta měla kapacitu až 15 chlebů. Uhlí si nechával dovážet tak jako dřevo dráhou.

Chléb se pekl pětkrát týdně; obvykle žitno-pšeničný, (samozřejmě) kváskový. Chléb se dělal pouze z kvásku, z kvasnic nikdy. Ty byly pouze na rohlíky, popř. jiné pečivo. Pecny chleba vážily cca 4 kg. Zákazníci si k němu přinášeli i svůj vlastní vykynutý chléb, který jim za úhradu v peci upekl. Cena pečení se odvíjela zpočátku od kusu, později od hmotnosti chlebů (každý měl svůj vlastní „styl“).

Místní hospodyně se často snažily upéct chleba doma, ale když potřebovaly chleba lepší kvality, šly k panu Rapouchovi. Jak bylo minule uvedeno, téměř každé hospodářství mělo doma mouku semletou ve mlýně z vlastního obilního zrna. U pekaře se to praktikovalo tak, že hospodář dovezl k panu mistrovi pytel mouky, a to se zapsalo do deníčku. Při každém odebrání nového chleba se také udělal do deníčku zápis. Deníček se takto u pekaře pravidelně předkládal při předávání mouky a také při kupování chleba. Až byla zásoba mouky vyčerpána, bylo potřeba přivézt další pytel. Ti, kteří neměli obilí, a proto ani mouku, mohli také přijít pro chleba, ale už platili nejen práci, ale i potřebnou mouku. Tu si pekař kupoval ve mlýně v Bořeticích. Za protektorátu, kdy bylo všechno na lístky, byly dodávky omezené, mouka často nekvalitní (tmavá, s moučnými červy…), což mělo samozřejmě na chuť chleba vliv.

V peci se občas pekly i rohlíky, ty se prodávaly buď doma ve vlastním obchodě, z kterého se postupně stal malý obchod se smíšeným zbožím, nebo se dodávaly do místního pohostinství (cca 10 ks) a do místních malých obchodů (A. Horák, Sedláčkovi). Na výrobu rohlíků si pan Rapouch časem pořídil rohlíkový stroj, který byl dobrým pomocníkem. U něho s výrobou pomáhala i jeho manželka.

Někdy, při výjimečných příležitostech (třeba při svátcích), pan mistr pekl pro rodinu tzv. krapláky, což byla obdoba nynějších croissantů. Samozřejmě máslové. Jeho dcera vzpomíná, že byly výborné. Vzpomíná i na zákazníky pekařství, např. na místního amatérského fotografa pana Dvořáčka, zvaného

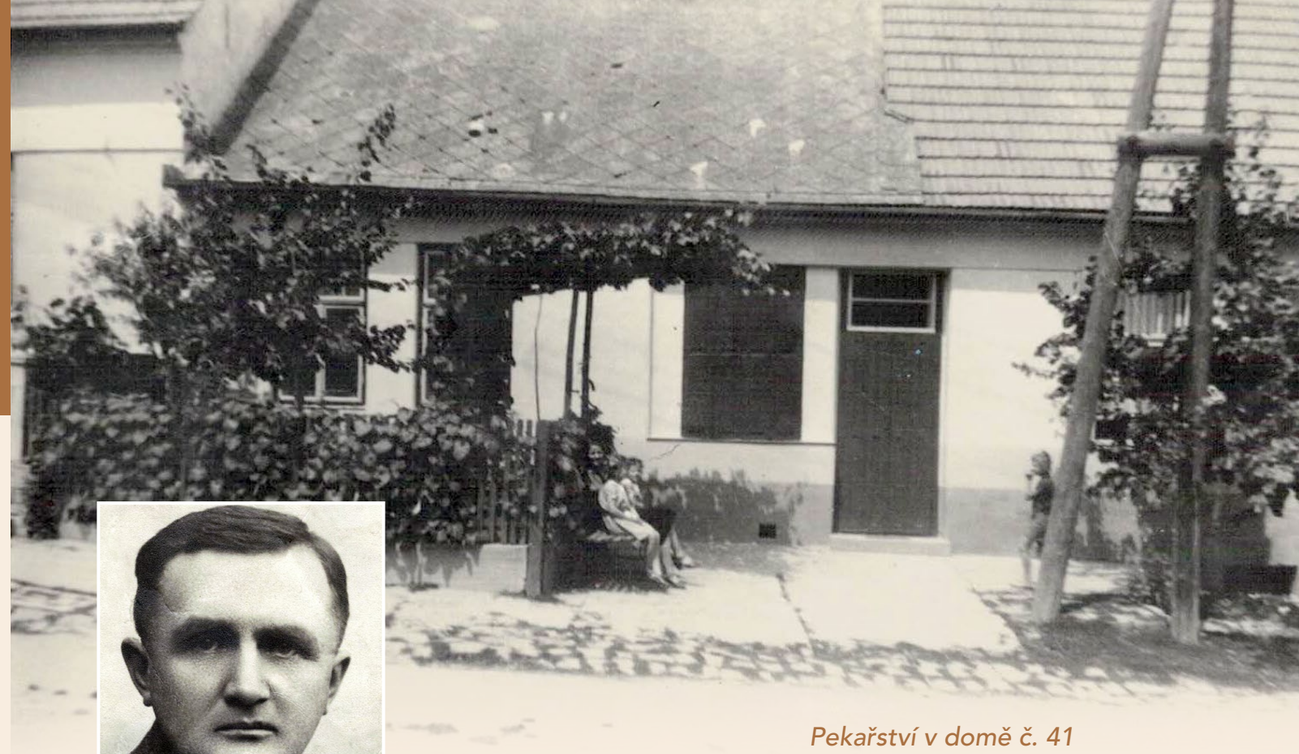

Pekařství v domě č. 41

Pekař František Rapouch

„Mongol“, který jako mladík přijížděl až do pekárny na kole, v jedné ruce řídítka a na druhé ruce chléb.

Pekařství prosperovalo „tak tak“. Vyskytla se zde i konkurence, když si pan Ovesný na dolním konci pořídil malou pec a lidé si k němu chodili péct vlastní chléb zdarma, s vlastním dřevem, takže zákazníků u pana Rapoucha ubylo. Proto vznikl u Rapouchů i malý obchod se smíšeným zbožím, kde prodávala hlavně manželka a později i dcery Jiřina a Anna. Jako zajímavost dodává dcera Anna, že na konci války, jak šla fronta, „pekli v našem pekařství svůj chléb vojáci wehrmachtu (asi týden, jeden z vojáků byl vídeňský pekař). Následně přišla vojska Rudé armády a ti u nás pekli zase svůj typický chléb – asi na způsob „Moskvy“. Obojí se u nás chovali velmi slušně.“ Po náhlé smrti pana mistra v březnu 1948 (nedožitých 57 let) převzal pekařství jeho zeť, manžel dcery Jiřiny, Josef Skala. Následně bylo znárodněno a zakrátko zrušeno.

Vzpomínám si, že moje maminka se také občas pokusila upéct chleba doma. Menší pec jsme měli. K přípravě byla potřeba dřevěná díž (asi jako nízoučký, ale široký škopek), do které se dalo vše potřebné, a pomocí dřevěné kopisti se materiál dobře promísil. Připravené těsto se dalo nakynout do slaměnek (forma ze slámy). Tam ještě chvíli „dozrávalo“. Během té přípravy se musela dobře dřevem vyhřát pec. Pak už chleba v peci začal vonět. Před ukládáním těsta do slaměnek se kousek těsta uložil do hrníčku a dal se do chladna. Tomu kousku se říkalo kvásek. Používal se při příští přípravě těsta (do roku 1865 kvasnice neexistovaly.) Jednou se stalo, že u nás doma žádný kvásek nebyl. Maminka mi dala do ruky malý hrnek, do druhé padesátník a poslala mě koupit kvásek k pekařům. Jako pětiletý kluk jsem právě dokončoval stavbu hradu z bláta, takže jsem to měl i za ušima. Protože byla doba zralých třešní, i ty jsem měl za ušima. Jak jsem se vydal k pekařovi, ještě jsem zaslechl maminku: „Podívej se, jak vypadáš. Utři si aspoň hubu od střešní.“

Po cestě jsem si sumíroval, jak pozdravím u pekařů a jak požádám o kvásek. Jenže plány se někdy nevyplní. Po zaklepání na dveře se neobjevil před pětiletým klukem pan mistr pekařský, ale jeho šestnáctiletá dcera. Ke vší smůle ještě vyparáděná, jak šestnáctiletá děvčata bývají. Tož včil babo raď. Měl jsem připravený pozdrav dobrý den. No takové děvčici říct dobrý den, to se mi jaksi nezdálo. Ahoj už vůbec ne, ono se to slovo tehdy ani moc nepoužívalo. Tak jsem cosi zabrblal o kvásku. Vzala hrnek a padesátník a odešla. Za chvíli kvásek přinesl sám pan mistr, což mně udělalo radost. Ta děvčica se jmenovala Anička Rapouchová, ale postupem času se z ní stala Anna Uhlárová. Od té doby, když jsem viděl, že maminka chystá v díži těsto na chleba, nezapomněl jsem jí říct, aby schovala trochu kvásku.

Jaroslav Slezák, Anna Rapouchová Uhlárová, Jana Uhlárová

Čím se baví malí školáci

Na konci roku jsme zavítali i do Základní a mateřské školy Němčičky a poprosili členy pedagogického sboru, aby nám přiblížili, jak dětem ubíhají podzimní a zimní dny prvního pololetí. Dozvěděli jsme se, že i přes ztížené podmínky a epidemiologická omezení má celé osazenstvo školy nabitý rozmanitý program, jak mohou čtenáři sami posoudit v následujícím článku.

Foto: ZŠ a MŠ Němčičky

Paní učitelky z mateřské školy připravily prvňáčky a druháky na vítání občánků, které proběhlo 28. září na obecním úřadě. Malí vystupující doplnili průvodní slovo pana starosty recitací a zpěvem narozeným dětem.

Aby se děti blíže seznámily s prací ve vinařství, proběhla 30. října exkurze u Pavla a Radima Stávkových. Vinobraní v plném proudu znamenalo, že děti mohly na vlastní oči vidět celý proces mletí hroznů a výsledný sladký mošt i ochutnat.

Od září do konce listopadu jezdily děti plavat do hustopečského bazénu a úspěšně tak ukončily plavecký kurz.

V předchozím roce bohužel letošní čtvrťáci nedostali příležitost lekce navštěvovat, proto se přidali k žákům druhé a třetí třídy a kurz si tak vynahradili. Děti absolvovaly deset lekcí, které pokaždé trvaly hodinu a půl, a už se těší na letní prázdniny na koupališti, kde svou nově nabytou dovednost zcela jistě zužitkují.

Období před Vánoci bylo ve škole a školce plné zážitků. 29. prosince vyrazily děti ze školky do Velkých Pavlovic na Ekocentrum Trkmanka, kde si vyzkoušely pečení chleba. S pomocí paní učitelek a místních lektorek si vyhnětly svoje vlastní těsto, vypracovaly ho do krásných bochánků a upekly. Ve čtvrtek čekala školku Čertovská bojovka, kdy na několika stanovištích plnily děti úkoly, zdolávaly překážkovou dráhu a po splnění všech aktivit našly poklad se sladkou odměnou. V pátek potom přišel do školy i školky Mikuláš se dvěma čertíky a andílkem, který pilným žákům rozdal dárečky.

Škola se také od září připravovala na každoroční tradiční předvánoční jarmark, akci ale bohužel nakonec nebylo možno uskutečnit. „Jarmark nebyl z důvodu toho, že epidemická situace to nedovolila. Měli jsme ho naplánovaný jako každý rok na první adventní neděli, která letos připadala na 28. listopadu. Děti vyráběly, říjnu se ale zjistilo, že se vší pravděpodobností nepůjde uskutečnit, takže se nezorganizoval. Nakonec nás to ale nemuselo ani moc mrzet, protože se v tom termínu stejně jedna třída octla v karanténě," vysvětluje Mgr. Lucie Antošová. Jako náhradu za neuskutečněný jarmark naplánoval pedagogický sbor třídní vánoční besídku: „Děti byly zvyklé na jarmarku dostávat jarmarečníky, takže místo toho posledních čtrnáct dní sbírají jarmarečníky za některé aktivity ve výuce, za které si potom koupí dárečky v rámci této besídky." Třináctého prosince potom na děti čekalo ještě jedno vánoční překvapení v podobě promítání 3D kina.

Po novém roce čeká děti lyžařský výcvik, dovolí-li to epidemiologická situace. „Chceme lyžovat tento rok, lyžařskou školu máme objednanou v únoru před jarními prázdninami a ukáže se, jestli to proběhne" informuje ředitel školy a školky Mgr. Petr Antoš. Lyžařská škola by probíhala celý týden v kuse v areálu TJ Sport Němčičky a pro všech zhruba 30 žáků němčičské školy by byla zdarma s vypůjčkou vybavení.

I tak mají ale děti ve škole dostatečné vyžití i co se týče mimoškolních aktivit. Probíhají lekce s taneční školou Aura, nácviky folklorního kroužku s paní učitelkou Hanákovou, hodiny náboženství s Ing. Marií Vítovou a dvakrát týdně kroužky stolního tenisu a florbalu. Každý týden se také ve družině střídají čtenářský, badatelský a rybářský klub. V rámci družiny také probíhá případné doučování. „Jak skončí běžná výuka a děti jsou do družiny, vezmeme si stranou žáky, kteří potřebují určitou látku více procvičit a půl hodiny se jim věnujeme. Děti ani necítí, že jdou na doučování. Bereme si je po jednom nebo po dvou, chvíli čteme, pak dostanou třeba tablet, kde plní výukové programy. Je to pro ně přirozené, a navíc formou hry, takže jim to nepřijde jako učení, ale naopak je to baví," vysvětluje ředitel Antoš.

-pol-

I přes nepříznivé hygienické podmínky je

lyžařská sezóna v plném proudu

Foto: Marie Šlancarová

Lyžařská sezóna v areálu TJ Sport Němčičky už je v plném proudu, a i přes neobvyklé výkyvy teplot se daří udržovat alespoň část svahu pod sněhovou pokrývkou. Jak probíhá letošní škola pro děti i lyžování pro veřejnost přiblíží pan Jaroslav Stávek.

„V letošním roce jsme přijali do kurzu jen 300 dětí oproti běžným letům, kdy míváme kolem 380 míst. I když byl velký zájem, kvůli hygienickým podmínkám jsme kurz bohužel museli takto omezit." Nechybí ale vůle otevřít v kurzech více míst, pokud podmínky dovolí. Velkou motivací je pro pana Stávka závazek vůči lyžařům, kterým vloni bohužel kvůli pandemii nebylo umožněno lyžovat vůbec: „Máme resty z minulého roku, kdy kurzy neprobíhaly. Rodiče nám nechali peníze od loňska a tím nás finančně podrželi, takže bychom chtěli umožnit lyžovat co nejvíce dětem."

Zasněžování probíhá podle podmínek počasí, i když letošní zima dává zaměstnancům jednoty pořádně zabrat. Přírodního sněhu bylo letos velice málo, a když už napadl, byl rychle rozježděný. Dětem ale často nevadí ani lyžování na části hmoty. „Děti se rády učí i když je jen trocha sněhu mezi hmotou. Skluz je pak alespoň trochu pomalejší a děti mají čas na přemýšlení." Ve dnech, kdy bylo sněhu dostatek, přilákal svah jako každý rok i sáňkaře a bobaře.

Lyžařský oddíl se činí i co se týče pěstování zájmu o sport mezi mladou generací. „Samozřejmě si i vychováváme mladé instruktory. Z těch, co už dobře lyžují a mají k tomu vztah, děláme pomocné instruktory, takže to je pro ně motivační," uvádí pan Stávek a pokračuje vysvětlením, proč je pro něj výchova mladých sportovců tak zásadní: „Když už tady to zázemí máme, rád bych, aby to fungovalo i do budoucna. Pohání nás nadšení těch dětí. Vždyť to je radost, sledovat, jak dítě poprvé samo sjede ten kopec a je šťastné. To člověk pookřeje a má dobrý pocit, že někoho něco naučil, předal. I ti rodiče nám to chodí říkat, tak jsme nadšení, že se to daří." Rodiče malých lyžařů se ostatně čím dál víc sami zapojují do aktivit oddílu, a kromě vlastních vzpomínek na své lyžařské začátky předávají svou dovednost jako instruktoři v lyžařských kurzech.

Pekelné arboretum přilákalo děti i dospělé

Rok se s rokem sešel a po celé České republice úřadoval Mikuláš se svojí andělskou družinou, ale také chlupatí sluhové samotného ďábla. A kdo by byl řekl, že všechny tyto nadpozemské bytosti mají své sídlo zrovna v Němčičkách…

Arboretum, které po celý rok lákalo návštěvníky svým klidem a zelení, se 5. prosince proměnilo v útočiště Mikuláše a andělů, ale také čertů, kteří své brány otevřeli všem zvědavým dětem. Těm zatrnulo hned při vstupu, kde na ně číhala desítka nemilosrdných čertů. „Děti si prvně zvážíme na naší pekelné váze, abychom věděli, jak moc po celý rok zlobily. Když kontrolka zasvítí, víme, že je zle, a že tam nějaké hříchy jsou – a tak je vezmeme na exkurzi do našeho pekla, kde jim ukážeme, co je čeká, když se nepolepší," vysvětluje proces nápravy hříšníků jeden z čertů „často stačí, aby děti zarecitovaly básničku nebo zazpívaly písničku a slíbily, že se do příštího roku polepší a my je z pekla pustíme."

Najdou se však i tací, co se čertů nebojí a lžou jim přímo do očí. „Takové hříšníky pak zavíráme do hladomorny nebo do sudu, a pokud si troufnou, můžou si s čerty zahrát pekelné karty, to už je ale velký risk," dodává druhý čert. Poté co jsou děti napraveny, mohou přejít k Mikuláši, který si letos vyslechl nespočet připravených básní i písní. Ve své moudré knize našel, jak se děti v uplynulém roce chovaly a zda se od loňského roku polepšily. Anděl, který mu stál po boku, pak děti obdařil nebeskou nadílkou v podobě sladkostí a ovoce. „Děti jsou moc šikovné, každý má pro nás něco připraveno, někteří nám dokonce donesli i vlastnoručně malované obrázky. Jde vidět, že čerti dobře odvádí svou práci a posílají nám sem napravené děti," pochvaluje si jeden z andělů.

Čerti a andělé tradičně uzavírají pohádkovou sezonu na arboretu. V jarních měsících je však v plánu jej široké veřejnosti opět zpřístupnit, a to dokonce i ve všední dny. Pokud to situace umožní, mohou se děti dokonce těšit i na tradiční pohádkové odpoledne nebo na pálení čarodějnic!

-slam-

Ohlédnutí nejen za „Dušičkami“

Text / Foto: Mgr. Marie Vítová

Bylo nedělní slunečné odpoledne, poslední říjnový den. Jako každou neděli jsme se vydali na špacír, který se nikdy neobejde bez zastávky na hřbitově. Tento den už celý hřbitov zářil planoucími svícemi v předvečer památky zesnulých. I lidí, kteří na hřbitov přicházeli, bylo daleko více než v běžnou neděli. Zaujala mě dvě děvčata. Procházela mezi hroby, se zájmem četla nápisy na pomnících a tiše spolu rozmlouvala. Najednou ke mně přišla: ***„Ahoj teto, můžeme se tě na něco zeptat?“***
„Ahoj holky, no jasně, že můžete! Co vás zajímá?“
„Teto, poznáš, které duše jsou už v poho a které ještě ne?“
Tato otázka mě popravdě poněkud zaskočila. Ptám se: „A co si myslíte vy?“
Odpověď jedné ze slečen zněla: ***„No, my jsme zjistily, že když sáhneme na fotku na pomníku, tak některá fotka je teplá a některá ještě studená. Takže si myslíme, že ti teplí už jsou v poho a ti studení ještě čekají.“***
Aha, podivuji se v duchu a rychle přemítám, co odpovědět. Beru to oklikou: „Víte, holky, já to mám tak. Když přijdu na hřbitov, jdu tam pozdravit blízké, kteří zemřeli. Babičky, dědečka, prarodiče, tety, strýce... Na ty, co si pamatuji, s těmi jsem ve spojení více – mám na ně vzpomínky, povídám si s nimi. A taky pohladím jejich fotky, které se na mě z pomníku koukají. Nikdy jsem neřešila, jestli je fotka studená nebo teplá. Já věřím, že když na toho člověka pomyslím s vděčností, láskou, odpuštěním, zapálím svíčku, tím té duši pomůžu přiblížit se Bohu, Věčnosti.“
Děvčata dumala a ptala se dál: ***„Teto, představ si, tady je jeden hrob, kde zemřeli manželé den po sobě – koncem roku! A oba se na fotkách usmívají! Ale pán je teplý a paní je studená. Tak nevíme, jestli jsou oba v poho nebo ne!“***
Usmívám se a reaguji: „Představte si, že to je hrob, kde je pohřbená moje babička a můj dědeček. Měli pohřeb v jeden den. Jako spolu byli kdysi v kostele v den svatby, stejně byli spolu u oltáře v den pohřbu. A jestli jsou jejich duše v poho, v to doufáme.“
Děvčata měla ovšem další dotazy, které mě dostaly do úzkých: ***„Teto, a kde je tady první hrob? A proč je ta budova tak opřískaná a nepoužívá se? A proč je tady ten velký kříž?“***

Hlavní hřbitovní kříž byl vysvěcen roku 1969.

Díky slečnám jsem zjistila, jaké mám mezery v historii obce. Vím, že byl dříve hřbitov v prostřední části obce, pod naším stávajícím domem. Já coby malá školačka si vybavuji pouze pietní akty s lampionovými průvody a vlasteneckými písněmi a básněmi k oslavě padlých hrdinů války. U kamene jsem pyšně stála nejdříve v jiskřičkovském kroji, posléze v pionýrském. Jak ráda jsem tyto stejnokroje nosila!

Díky slečnám jsem rozvinula malé pátrání do minulosti. V něčem mi pomohl můj tatínek, další cenné informace mi velmi promptně poskytnul místní kronikář, pan Jaroslav Slezák, za což mu patří můj velký dík a obdiv, za jeho paměť a pečlivě setříděné dokumentace.

STARÝ HŘBITOV

„Původní němčičský hřbitov byl budován za posledními domy obce. Ve starších dobách se Horní Němčičky rozkládaly na dnešním horním konci, tedy v blízkosti kostela. Obec končila přibližně v místě dnešní budovy obecního úřadu. Pár domů se nacházelo ještě v místech současného zemědělského družstva, což byly Malé Němčičky nebo také Prašivé Němčičky.

Postupem rozšiřování obce se hřbitov ocitl v bytové zástavbě, což nebylo vhodné. Dalším problémem byla přeplněnost hřbitova a nemožnost jeho dalšího rozšiřování. Již v době mezi světovými válkami představitelé obce uvažovali o budování nového hřbitova, který by byl v těsném sousedství obce. Pro nejednotnost názorů, hlavně pak s ohledem na mezinárodní situaci, byly tyto úvahy odsunuty. Vážnější jednání jsou z 21. 6. 1949. Ke skutečným přípravám docházelo až po roce 1965“ (Jaroslav Slezák).

Původní hřbitov byl navíc rozdělen na tři části. V jedné části hřbitova byli pohřbeni věřící katolické církve, ve druhé věřící církve československé husitské a na třetím místě se pohřbívaly děti.

V roce 1967 byli občané upozorněni, že se bude budovat nový hřbitov a že ti, kteří mají zájem, mohou si stávající pomníky, případně ostatky svých blízkých zesnulých, přesunout na nové místo. Zájem o vyzvednutí ostatků byl mezi občany více než malý. Samotná likvidace započala po roce 1969. Pomníky, které nebyly vlastníky hrobů odklizeny, byly vyvezeny na skládku. Včetně hlavního hřbitovního kříže. Posledním pohřbeným na „starém hřbitově“ byl pan Josef Vendl, ještě v dubnu 1969.

NOVÝ HŘBITOV A OBŘADNÍ SÍŇ

Na základě příprav k likvidaci starého hřbitova došlo v listopadu roku 1967 k zahájení stavby nového hřbitova v horní části obce. *„Celá akce byla prováděna svépomocí brigádami občanů. Práce byly dokončeny v roce 1969. Na stavbě hřbitova bylo bezplatně odpracováno 3582 hodin. Investiční náklad byl 115 tisíc korun. Celková hodnota díla byla určena částkou 184 000 Kč (dnes bychom toto číslo přepočítávali v poměru 1:15).“*

Jako první byla na novém hřbitově pochována paní Františka Kacrová, která zemřela 29. 5. 1969 ve věku 95 let. Tehdy byla nejstarší občankou Němčiček. Tento hrob rodiny Kacrových je umístěn u hlavního kříže vpravo (viz foto).

Kněžský hrob

„Se snahou o zkulturnění pohřebních obřadů, hlavně proto, aby mrtví nezůstávali do pohřbu v domě, rozhodla rada MNV vybudovat na novém hřbitově obřadní smuteční síň. Její stavba byla započata 19. 6. 1971. a dokončena 10. listopadu 1972. Bezplatně bylo při ní odpracováno 5 800 hodin, proplaceno bylo 5 263 hodin. Finanční náklad byl 212 000 Kčs, hodnota díla byla 350 000 Kčs. Němčičky se tak staly třetí obcí okresu Břeclav, kde byla smuteční obřadní síň. Největší zásluhu na vybudování nového hřbitova a obřadní síně měl Josef Šlancar, který byl předsedou Místního národního výboru v Němčičkách (1964 - 1975). Po praktické stránce, při každodenním organizování prací, byl nepostradatelný pan Karel Pegáč" (Jaroslav Slezák).

POHŘBY SE ZESNULÝM V KOSTELE

„I když byla hotová smuteční síň, pohřby v kostele pokračovaly dál. Např. naši stařeček Bartoloměj Stávek měli pohřeb v roce 1972 (na pomníku je to špatně) v kostele. Stařenka Kateřina Stávková měla pohřeb v roce 1974, také v kostele. Moje maminka v roce 1973 neměla pohřeb v kostele, protože byla karanténa kvůli kulhavce a slintavce. Nesměly se překračovat hranice obce a byla zakázána všechna shromáždění. Je pravda, že rodiny, které si na katolickou církev nepotrpěly a měly sklon spíše k novým pořádkům, přestaly pohřby v kostele dělat. Až byl zhotoven katafalk, tak první rakev na něm byla s mojí maminkou Ludmilou Slezákovou" (Jaroslav Slezák).

Od tatínka vím, že moje prababička Marie Procházková, č.p. 26, která zemřela v listopadu 1972, měla ještě tzv. „pohřeb z domu". Rakev se zesnulým byla od úmrtí doma, příbuzní se u zesnulého modlili. V den pohřbu šel průvod s rodinou do kostela, kde se konala zádušní mše a po ní se celé shromáždění pozůstalých vydalo doprovodit zesnulého na hřbitov. kde se konaly závěrečné obřady s následným uložením do hrobu.

HLAVNÍ HŘBITOVNÍ KŘÍŽ

Stávající hlavní hřbitovní kříž byl vyroben nově. Původní návrhy byly dva. Jeden od věřících církve československé husitské (modernější verze), druhý od věřících katolické církve, který víceméně kopíroval původní kříž ze starého hřbitova a v hlasování zvítězil. Byl vysvěcen v roce 1969 P. ThDr, Aloisem Michálkem (kanovníkem Brněnského biskupství), který mj. v letech 1966-1967 působil coby duchovní v Němčičkách. Jeho nástupcem byl P. Richard Samek, který v naší obci (a v Horních Bojanovicích) sloužil mezi lety 1967 a 1995. Hlavní nápis na kříži „JÁ JSEM VZKŘÍŠENÍ A ŽIVOT." (sv. Jan) symbolizuje naději, že se všichni jednou na věčnosti potkáme (viz foto).

KNĚŽSKÝ HROB

Ve většině vesnic bývá součástí hřbitova tzv. kněžský hrob. Tento věnovala farnosti paní Bernardina Hádlíková v r. 1998. Náklady na renovaci pomníku do současné podoby činily 26 900 Kč (z toho 50 % tvořily dary od věřících a 50 % od KDU-ČSL). Nápis na pomníku Kněžského hrobu zní: *„Vedli jsme Vás k Bohu, vzpomeňte na nás modlitbou..."* Vzpomínka na rodáky z obce, kteří se zaslíbili Bohu, službě Pánu - ať už v kněžství nebo službě řeholní - je vepsána na pomníku vlevo. Jména kněží, kteří působili v naší obci, jsou zapsána vpravo (viz foto). Posledním zesnulým knězem, který v Němčičkách působil, byl P. Antonín Střelec (1995-2003).

Tímto děkuji děvčatům za jejich zvídavé dotazy, které mě přiměly k pátrání v časech minulých, a též panu Slezákovi za jeho vzpomínky.

Mgr. Marie Vítová

Hrob rodiny Kacrových

O vinařské besídce v Němčičkách

Od chvíle, kdy se v Němčičkách v roce 1910 začalo s osvětou mezi vinaři a kdy byla v roce 1931 v obci založena vinařská besídka, vyrostla ještě jedna generace vinařů, která byla svědkem pokračujícího úpadku vinařství. Decimováno bylo nejen škůdci, ale také nepříznivým počasím a v neposlední řadě i likvidační daní z vína, zavedené po roce 1918. Více peněz tehdy v Němčičkách vynášelo tradiční pěstování třešní.

Vinařská besídka v Němčičkách byla založena na ustanovující valné hromadě zakládajících čtyřiceti místních vinařů, která se konala 20. března 1931 v sále dnešního kulturního domu v Němčičkách. Účel besídky byl jasný. Navrátit pěstování a výrobu vína v Němčičkách na výsluní, které mu od věků náleželo. Všichni si nesli povědomí hrdosti na historickou tradici vín z Němčiček, která podle slov kronikáře, zejména ta „skalická" a „růženská", byla obchodníky s vínem z Čech a Moravy vyhledávaná široko daleko.

Každým rokem se kromě valné hromady členové besídky potkávali na několika schůzích, přednáškách, kursech, při návštěvách vinařských výstav a také na exkurzích do různých vinařských podniků. A každým rokem se počet členů besídky navyšoval. Tento spolek přesahoval zájmy vinařů a besídka se angažovala na širší podpoře zemědělské ekonomiky regionu, takže se významně podepsala například na masivním rozšíření pěstování meruněk na Velkopavlovicku. Ty se v té době staly vývozním hitem do celé republiky a prohlašovalo se o nich, že jsou budoucností jižní Moravy.

Pojem vinařského turismu byl Modrým horám ještě zcela neznámý. V roce 1934 bylo zvoleno nové vedení a místopředsedou se na několik dalších let stal Antonín Hulata z čp. 84. V roce 1937 předsednictví Besídky převzal Josef Benda. Pak se vedoucí představitelé střídali častěji. V době německé okupace si členové spolku již mohli z jeho společného fondu ke své práci vypůjčit i nový prostředek k ochraně révy – rozprašovač síry a také dva odzrňovače hroznů a dva lisy na víno. V roce 1943 už besídka v Němčičkách sdružovala 122 vinařů a zdá se, že už na tom byli ekonomicky o něco lépe než před pár lety. Co na tom, že vinohradů bylo v obci jen necelých 89 hektarů, které se rozkládaly v celkem 16 tratích. Sedm z nich mělo kvalitativní hodnocení první třídy, šest tratí bylo zařazeno do druhé a dvě trati patřily do třetí třídy.

O pět let později přišel komunistický převrat a následná snaha o združstevnění zemědělství, resp. vinařství učinila konec vinařskému spolku nejen v Němčičkách. V červenci 1948 se v Břeclavi konala likvidační valná hromada Zemského vinařského spolku pro Moravu a Ústředního svazu českých vinařů, a to za účasti zástupců vinařských besídek jednotlivých obcí, jejichž činnost tím byla zároveň ukončena. Kolektivizací zemědělství v 50. letech přešla většina vinohradů v obci do hospodaření místního JZD a vinařství v Němčičkách vstoupilo do nové éry svého rozvoje. O tom někdy příště.

Zeno Čižmář Skalický

Epidemie našich předků

V souvislosti se současnou epidemií způsobenou coronavirem je občas připomínána španělská chřipka, která si po první světové válce vyžádala víc obětí než čtyřletá Velká válka, jak se té první světové válce také říká.

Před touto epidemií zažili naši předkové v roce 1866 epidemie cholery. Ta u nás řádila v souvislosti s válkou Pruska a Rakousko-Uherska. Občas se připomíná bitva u Sadové poblíž města Hradec Králové, kde vojska Rakousko-Uherska (kam patřily i Čechy a Morava) utrpěla porážku od pruské armády. Tehdy vojáci, kteří procházeli naším krajem, šířili choleru. Na němčičském starém hřbitově byl v rohu společný hrob Prušáků, kteří tady choleře podlehli.

S odchodem vojáků ovšem cholera neskončila. V němčičské matrice zemřelých najdeme u několika místních občanů jako příčinu smrti slovo cholera. Je třeba upozornit, že nemoc vedoucí ke smrti nestanovoval vždy lékař; ten spíše náhodou. Jako příklad uveďme situaci v domě číslo 16, kde na choleru zemřel dne 15. 2. 1879 dvaačtyřicetiletý František Šalášek a o tři dny později jeho čtyřměsíční vnučka (ta má ale jako příčinu smrti uvedeno břed – to se často uvádělo, když si kněz a hrobník nevěděli rady).

Cholera se dá léčit obyčejnými dezinfekčními prostředky. Jenže to v té době nikdo nevěděl. Na Moravě zahynulo na choleru 50 tisíc lidí. Bližších údajů o dění v Němčičkách v té době nemáme. Podívejme se proto, co je doloženo o obci Uherčice: *„V měsíci červenci roku 1866 přitáhlo Prušáků v takovém počtu, že jen ve zdejším mlýně bylo ubytováno 98 mužů s generálem Michaeli, v ostatních domech jich bylo po dvaceti a dvaceti pěti ubytováno. Invaze tato trvala po čtrnáct dní a zdejší obec prošlo přes pět tisíc vojska pruského, kteří zdejší občany ze všech potravin vyjedli.“ Situaci přibližuje i zápis z kroniky obce Pavlov: „16. 7.1866 přišlo do Pavlova první vojsko (276 důstojníků, 1238 vojáků, 180 koní, 10 děl); další přišli 25. července (3 důstojníci, 113 vojáků, 63 koní); 1. srpna (14 důstojníků, 518 vojáků, 94 koní).“*

Před více než třemi sty léty řádily také epidemie moru. Zmínky o těchto epidemiích najdeme v historických dokumentech, ale i u autorů literárních děl. Morové epidemie měly často spojitost s divokými i domácími zvířaty. Je to podobné jako v současnosti u ptačí chřipky, HIV, prasečí chřipky, ale i u covidu-19. Ve 14. století zemřela na mor čtvrtina obyvatel Evropy. Některé zdroje uvádějí, že zemřelo 60 % Evropanů. Porovnejme to se španělskou chřipkou, na kterou zemřelo na 50 milionů osob. K šíření moru napomáhaly především krysy, potkani, vši a blechy. Uvědomíme-li si, že tehdejší společnost byla závislá především na zemědělském hospodaření, pak zásah moru a cholery byl pro zemědělské rodiny katastrofální. Velmi brzy pozorní lidé zjišťovali, že pandemické šíření chorob souvisí s lodní dopravou (přístavy), později kolem železničních tratí a dnes má na šíření nemocí velký vliv letecká doprava.

Podívejme se ještě na pár údajů, které choleře věnuje historik Dušan Třeštík: „Choleru poprvé do západního světa zavlekli kupci a britští vojáci ze zamořených delt velkých indických řek roku 1817. ***V Evropě tehdy zemřelo 40 tisíc lidí. O půl druhého desetiletí později přišla na starý kontinent zhoubná choroba znovu.*** V roce 1824 překročila Kavkaz a valila se k Volze. Postupovala přes hranice ruských asijských gubernií rychleji než zprávy o jejím výskytu a směřovala přes Kazaň a Astrachaň k Moskvě. Rusko zaplavila vlna hrůzy.

Jelikož cholera byla v 19. století dosud neznámou nemocí, zaskočila správní i zdravotní orgány a vyvolala jejich bezradné reakce. ***Ani největší lékařské kapacity si nevěděly rady. Teprve v průběhu epidemie se s ní začali lékaři seznamovat a postupně hledali prostředky k jejímu zmírnění.***

V letních měsících roku 1831 začala nemoc pronikat z Haliče na Moravu. Dne 4. června, když už zasahovala do Uher, byla z císařského rozhodnutí zřízena ve Vídni Ústřední sanitní komise, jež měla na území monarchie koordinovat veškeré akce proti postupující epidemii. Bojovalo se proti ní především zřizováním vojenských sanitních kordonů, a to nejen na státních, ale i na zemských hranicích, zakládáním karanténních stanic, cholerových špitálů a dalších zdravotních zařízení v ohrožených oblastech.

První oběť cholerové epidemie v hlavním městě monarchie zaznamenali v noci ze 14. na 15. září. V dalších dnech propukla na mnoha dalších místech metropole. Vyvolala velkou paniku ve městě i u dvora, a císařský dvůr proto rozeslal členy císařské rodiny do bezpečnějších míst, jakými byly Salcburk a Praha.

Během léta se pak Morava uzavřela proti uherské hranici kordonem, který šel od Bohumína podle hranice s Uhry a dále podle řeky Moravy až k soutoku s Dunajem. Na kordonové linii byly velkým nákladem postaveny strážní boudy vzdálené od sebe na dohled, kde byly zadržovány osoby přicházející ze zamořených oblastí a podrobovány dvacetidenní karanténě. Od konce července zde postupně vzniklo pět karanténních stanic vybavených mimo jiné dezinfekčními brody pro dobytek a očistnými zařízeními pro přepravované zboží. Také na česko-moravské hranici měla být vytvořena sanitní uzávěra, a to od konce července. Sanitním kordonem byla opatřena i státní hranice se sousedními zeměmi: Pruskem, Saskem a Bavorskem.

Zdaleka nejobtížnější bylo zabránit šíření poplašných zpráv. V tom směru učinila vláda otřesnou zkušenost na východním Slovensku, kde koncem července 1831 vypuklo velké cholerové povstání, jež se podařilo brutálně potlačit až po třech měsících. Popud k němu zavdala přísná proticholerová opatření, která často násilně izolovala od světa celé vesnice a vnucovala obyvatelstvu dezinfekční a sanitární prostředky. ***Mezi lidem začaly kolovat zvěsti, že panstvo šíří jed, aby se zbavilo nepohodlné chudiny. Prostí venkované uvěřili, že úřady nařídily otrávit studny a místo léků rozdělují obyvatelstvu jedovaté látky.***

Teprve po několika týdnech a s nasazením vojska se podařilo vzbouřence izolovat a nepokoje potlačit. Nastaly kruté represálie, při nichž 119 povstalců skončilo na šibenici, na další tisíce čekalo vězení a tělesné tresty. Na základě burcujících zpráv z východního Slovenska musel nakonec císař František zakročit a 8. listopadu zakázal další popravy.

Lékařská věda v té době stále tápala v otázce původce nemoci. Na konečnou odpověď musela medicína počkat ještě celé půlstoletí do okamžiku, kdy ***Robert Koch*** objevil roku 1883 původce choroby, ***bakterii vibrio cholerae***.

Zatímco ve Vídni se dala cholera na ústup už v průběhu října 1831, do Prahy dospěla až koncem roku. ***Mnohem více než Praha bylo však postiženo Brno. Ve městě, které čítalo okolo 30 000 obyvatel, onemocnělo 1 600 lidí, z nichž třetina zemřela. Za první cholerové epidemie tak zemřelo v Čechách 26 020 lidí, na Moravě a ve Slezsku 32 039.***“

Jaroslav Slezák

Štěpánské koledování

po roční odmlce slavilo úspěch. Koledy naživo všem chyběly

Rok 2020 se do našich dějin zapsal jako zabiják kulturních akcí a sociálních konexí. Bohužel sťal pomyslnou hlavu i tradičnímu štěpánskému koledování, protože stejně tak jako v Půlnočním království bylo zakázáno zpívat. Proto se němčičská chasa nemohla vydat koledovat a vánočními písničkami tak obyvatele obšťastnila aspoň na dálku – prostřednictvím rozhlasu.

Zákazu zpěvu v loňském roce naštěstí odzvonilo, a tak jsme se 26. prosince 2021 mohli k této milé tradici opět vrátit. Po dlouhé době se stalo, že jsme procházeli zasněženou dědinou. V rukávu jsme měli připraveno hned několik koled, které si s námi někteří spoluobčané ve dveřích rádi zazpívali. Děkujeme všem, kteří nás „nenechali dlouho státi, neboť nám ozíbaly prsty, paty“, otevřeli, vyslechli si náš zpěv, pohostili nás něčím lahodným – ať už v tuhém či tekutém skupenství a třeba i přispěli do naší kasy.

Obrovský dík patří také všem koledníkům, kteří se vzdali sledování vánočních pohádek v pohodlí a teple domova, a i přes teplotu pod nulou se odhodlali obléct do krojů a vydali se po koledě!

Periodický tisk územního samosprávného celku.
Vydává: Obec Němčičky, Němčičky 221,
PSČ 691 07, IČ 283401, tel.: 774 419 835,
e-mail: nemcicky@nemcicky.cz

Šéfredaktor: Kateřina Poláčková,
e-mail: cteni@nemcicky.cz

Vydáno v Němčičkách v únoru 2022,
290 výtisků, výtisk 30 Kč (pro občany obce jeden výtisk do domu zdarma). Vychází čtyřikrát ročně.

Registrační číslo MK ČR E 11711.

Uzávěrka příštího čísla je 20. března 2022.

Grafické zpracování, předtisková příprava a tisk
NOVÁ REKLAMA